

Matkustusalueet liikkumista tukevissa palveluissa

Linjauksen tarkempi tarkastelu

Katja Matikainen, juristi

Vammaisneuvosto 6.10.2026

VAKE:n johtoryhmän linjaus 7.9.2026 vapaa-ajan matkojen osalta

- Uusi vammaispalvelulaki mahdollistaa matkustusalueeksi:
 - oman asuinkunnan
 - asuinkunnan ja toiminnallisen lähikunnan välin
 - asuinkunnan ja oman elämän kannalta merkittävän kunnan välin
- **Linjaus:** matkustusalueeksi otetaan käyttöön uuden lain mukainen määritelmä 1.10.2026 lähtien uusien asiakkaiden osalta ja asteittain vanhojen asiakkaiden osalta, päätösten uusimisien yhteydessä:
 - Vantaalaisen asiakkaan matkustusalue on Vantaa.
 - Keravalaisen asiakkaan matkustusalue on Kerava.
 - Esimerkiksi Espoossa asuvan Vakelaisen asiakkaan matkustusalue on Espoo.
 - Pääsääntönä matkoja myönnettäessä on, että matkat myönnetään toteutettavaksi matkustusalueelle yllä olevan mukaisesti.
 - Perustellusta syystä osa matkoista on mahdollista päätöksessä myöntää toiminnalliseen lähikuntaan ja/tai oman elämän kannalta merkittävään kuntaan.
 - Jos asiakas tarvitsee oman asuinkunnan lisäksi matkoja asuinkunnan ja toiminnallisen lähikunnan väliin ja/tai asuinkunnan ja oman elämän kannalta merkittävän kunnan välin, **mainitaan näiden matkojen määrä päätöksessä ja matkustusalueet määritellään asiakassuunnitelmassa.**

Matkojen määrä ja matkustusalue

01

Matkojen määrä

Vammaispalvelulain 30 § määrittää matkojen vähimmäismäärän.

02

Matkustusalue

Vammaispalvelulain 31 § ohjaa matkustusalueen määrittelyyn yksilöllisen palvelutarpeen arvioinnin perusteella.

03

Vapaa käyttö alueella

Myönnettyjä matkoja voi käyttää vapaasti niissä kunnissa, jotka päätöksessä on yksilöllisen arvioinnin mukaan sisällytetty henkilön matkustusalueeseen.

Toiminnallinen lähikunta

- Toiminnallisella lähikunnalla tarkoitetaan lähintä mahdollista kuntaa, josta vammaisen henkilön tarvitsema palvelu on saatavissa.
- Vammaispalvelulain hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että arvioinnissa tulee huomioida palvelujen saatavuus sekä se, kuinka alueella yleisesti asioidaan ja liikutaan. Ei kuitenkaan voida johtaa tulkintaa, että samalla työssäkäynti- tai asiointialueella sijaitsevat kunnat olisivat automaattisesti jokaisen asiakkaan toiminnallisia lähikuntia.
- Ratkaisevaa on asiakkaan tosiasiallinen tarve käyttää tietyn kunnan palveluja tai toimintoja ja oikeuskäytäntö tukee yksilöllistä harkintaa.

Vammaispalvelujen myöntämisen perusteet

- Aluehallituksen 27.5.2025 § 148 hyväksymissä voimassa olevissa vammaispalvelujen myöntämisen perusteissa matkustusalueista on kirjattu yhteneväisesti vammaispalvelulain kanssa.
- Hyvinvointialueen linjaus matkustusalueen yksilöllisestä määrittelystä asiakkaiden kohdalla ei hyvinvointialueen näkemyksen mukaan ole ristiriidassa lainsäädännön ja vammaispalvelujen myöntämisen perusteiden kanssa.
- Hyvinvointialueen johtoryhmän linjaus tapahtuu lainsäädännön ja myöntämisen perusteiden raameissa, jonka takia hyvinvointialue ei tunnista linjauksen edellyttävän myöntämisen perusteiden päivittämistä.

Yhteenveto

- Laki edellyttää tapauskohtaista arviointia siitä, mitkä kunnat ovat kunkin asiakkaan kannalta toiminnallisia lähikuntia.
- Matkustusalue määritellään tapauskohtaisesti asiakkaan palvelutarpeen perusteella.
- Asiakkaan oikeus käyttää myönnettyjä matkojaan vapaasti koskee niitä kuntia, jotka on yksilöllisen palvelutarpeen arvioinnin perusteella määritelty hänen matkustusalueeseensa kuuluviksi.

